

Polonijne Okienko na Świat (28/11/2025)

Świat

- Byli pracownicy Meta zeznali w sądzie, że firma przez lata wiedziała o poważnych zagrożeniach na FB i Instagramie – w tym o handlu ludźmi, pedofilii i negatywnym wpływie na zdrowie psychiczne nastolatków – lecz nie reagowała z obawy o spadek zysków i uzależnienia młodych użytkowników.
- Powołany przez Niemców dom niemiecko-polski, choć nie ma jeszcze siedziby w Berlinie, na swojej stronie promuje nowo wydaną książkę obwiniającą Polaków i polskie władze za Holokaust.
- Trump zasugerował karę śmierci dla tych polityków Partii Demokratycznej, którzy nawołują żołnierzy do nieprzestrzegania rozkazów, które uznane byłyby za nielegalne. „Podał dalej” także wpis sympatyka, który wezwał do wieszania jego przeciwników.
- Zełenski potwierdził, że otrzymał od USA projekt planu pokojowego i ma wziąć udział w dalszych pracach, by umożliwić „godne zakończenie wojny”.
- Zełenski w orędziu: „Ukraina znalazła się w 1 z najtrudniejszych momentów w historii, 28-pkt. plan Trumpa to wybór między utratą godności a ryzykiem utraty kluczowego partnera”; sprzeciwia się propozycji, powołując się na swoją przysięgę prezydencką i wzywając naród do jedności.
- MSZ Niemiec o ujawnionym „planie” USA: „to nie jest plan”, lecz zbiór propozycji, które mogą jeszcze ulec zmianie i mają na celu doprowadzenie do rozmów. Też sekretarz stanu USA, Rubio, określił dokument „listą potencjalnych pomysłów” do dyskusji przez obie strony konfliktu.
- Były inżynier ds. bezpieczeństwa pozwał firmę Figure AI, producenta robotów humanoidalnych wspieranego m.in. przez Nvidię, Microsoft i Jeffa Bezosa, oskarżając o bezprawne zwolnienie, bo wielokrotnie zgłaszał brak procedur bezpieczeństwa i zagrożenie robotów dla ludzi.
- Przywódcy UE, Wlk. Brytanii, Francji, Włoch, Niemiec, Kanady, Japonii, Finlandii, Norwegii wydali wspólne oświadczenie przy okazji szczytu G20 w Johannesburgu - wyrażając poważne zastrzeżenia do planu pokojowego Trumpa, choć widzą w nim „podstawę do dalszej pracy”.
- Naukowcy są najbliżej w historii leczenia cukrzycy typu 1 – eksperymentalna terapia VX-880 firmy Vertex przywraca zdolność produkcji insuliny u pacjentów, którzy wcześniej jej nie mieli.
- Władze Ukrainy wystawiły w sobotę listy gończe za dwoma figurantami śledztwa w sprawie afery korupcyjnej w państwowej spółce Enerhoatom. Poszukiwani są Tymur Mindicz, były bliski współpracownik prezydenta Wołodymyra Zełenskiego, oraz Ołeksandr Cukerman; obaj mają obywatelstwo Izraela.

- Wielka Brytania w sobotę przedstawiła strategię dotyczącą kluczowych minerałów, mającą na celu zmniejszenie zależności od dostawców zagranicznych do 2035 roku. Jej celem jest pozyskiwanie 10 proc. krajowego popytu z produkcji brytyjskiej i 20 proc. z recyklingu, poinformował rząd, w związku z zaostrzającą się globalną konkurencją o te niezbędne zasoby.
- W nocy z soboty na niedzielę doszło do pożaru w Szaturaskiej Elektrowni Ciepłej pod Moskwą. Ukraińskie media podają, że był to efekt ataku dronów.
- Yad Vashem napisało w niedzielę na platformie X, że „Polska była pierwszym krajem, gdzie Żydzi zostali zmuszeni do noszenia wyróżniającej ich odznaki, w celu odizolowania ich od otaczającej ludności”. W tym skandalicznym wpisie nie wspomniano o prawdziwych sprawcach - Niemcach.
- Chiny dostarczyły Białorusi linie produkcyjne, które umożliwią jej zwiększenie produkcji pocisków artyleryjskich o 250 tys. rocznie oraz 240 tys. rakiet do systemów GRAD.
- Rosyjski dyktator Władimir Putin oświadczył, że zarys projektu planu pokojowego, omawiany przez USA i Ukrainę, mógłby stać się podstawą przyszłego porozumienia kończącego konflikt na Ukrainie.
- Namibijski polityk, 59-letni Adolf Hitler Uunona, który po raz piąty wygrał w wyborach lokalnych w swoim kraju, ogłosił, że zmienia dowód osobisty, ponieważ zrezygnował z imienia Hitler i prosi, by odtąd nazywano go Adolfem Uunoną.

Polska

- Premier Tusk w Sejmie, w świetle aktów terroru Rosji w Polsce, wezwał wszelkich polskich polityków oraz Polaków do przestrzegania podyktowanych przez niego 5 przykazań, tj.: Nie powtarzać kłamstw rosyjskiej propagandy; nie podważać zaufania do polskiego wojska i służb; nie osłabiać państwa „sabotażem legislacyjnym”; nie podważać jedności europejskiej i być za silnym Zachodem; stać po stronie Ukrainy w wojnie z Rosją „bez żadnego, ale”.
- Rząd odrzucił wniosek o dofinansowanie 600 mln zł z KPO dla polskiej firmy Adaptive Motors Poland, posiadającej gotowe prototypy elektrycznych aut dostawczych, zamiast tego przyznał wsparcie państwowej spółce ElectroMobility Poland (twórcy Izery bez prototypu od 9 lat), co stawia pod znakiem zapytania przyszłość projektu budowy w Polsce „następcy Żuka i Nysy”.
- Zima w Polsce uderzyła z pełną mocą. Intensywne opady mokrego śniegu oraz silny wiatr doprowadziły do 3 tys. interwencji straży pożarnej, powalonych drzew, przerw w dostawie energii i ostrzeżeń pogodowych IMGW. Najtrudniejsza sytuacja panuje na Podkarpaciu, gdzie w niedzielny poranek bez prądu pozostawało ponad 134 tys. odbiorców.
- Prokurator przedstawił Wołodzimyrowi B. zarzut pomocnictwa do koordynowanych przez rosyjskie służby aktów dywersji z 15–16 listopada przeciwko infrastrukturze kolejowej. Według ustaleń śledztwa ułatwił on bezpośrednim sprawcom popełnienie przestępstwa poprzez pomoc w rozpoznaniu terenu i przygotowaniu dalszych działań. Z informacji gazetaprawna.pl wynika, że B. był związany z GRU.
- Sąd Okręgowy w Warszawie zatwierdził zmianę nazwy Platformy Obywatelskiej na Koalicję Obywatelską oraz nowy statut partii. Postanowienie nie jest prawomocne, a kolejnym etapem będzie ogłoszenie wyborów wewnętrznych, które wyłonią nowe władze ugrupowania.
- Prof. Zbigniew Marciniak, przewodniczący Rady do spraw monitorowania reformy oświaty im. Komisji Edukacji Narodowej przy Instytucie Badań Edukacyjnych (IBE), złożył rezygnację ze swojej funkcji - dowiedział się nieoficjalnie DGP.
- Włodzimierz Czarzasty zapowiedział, że na początku przyszłego roku mogą ruszyć rozmowy o zmianach w prawie aborcyjnym. Dodał też, że według ustaleń z ministrami rząd jeszcze w tym roku planuje skierować do Sejmu projekt ustawy o statusie osoby najbliższej.
- W Sądzie Rejonowym w Radomiu rozpoczął się proces adwokata Jacka C., oskarżonego o doprowadzenie młodych, pełnoletnich mężczyzn do niechcianych kontaktów seksualnych. Grozi mu

nawet do 8 lat więzienia oraz odpowiedzialność dyscyplinarna, w tym zawieszenie lub wydalenie z adwokatury.

- Platforma X wprowadziła funkcję pokazującą kraj i lokalizację konta użytkownika oraz czy konto używa VPN; ujawniło to wiele polskojęzycznych, "pseudopatriotycznych" profili udających lokalnych komentatorów, a były prowadzone z innych krajów.
- Aresztowano trzeciego Ukraińca, Wołodymyra B., za dywersję na kolei (zarzut pomocnictwa w postaci rozpoznania terenu), ale prokuratura wypuściła 4 innych zatrzymanych podejrzanych, co wywołało frustrację w ABW.
- Yad Vashem mimo wezwania od Polski do sprostowania nie poprawiło głównego wpisu – wskazało jedynie, że w treści całego artykułu jest informacja o nakazie niemieckich władz – więc szef MSZ Sikorski wezwał ambasadora Izraela, a polscy politycy zgodnie nagłaśniają, że decyzje dot. Żydów w tym okresie podejmowała władza niemiecka, a nie polska.
- Rząd wycofuje się z limitu wynagrodzeń dla lekarzy na kontraktach przez bardzo silny opór środowiska lekarskiego. Jako rozwiązanie problemu bardzo wysokich zarobków rząd pracuje nad przeszacowaniem wycen procedur medycznych.
- Ruch Narodowy domaga się wyburzenia pomnika Armii Czerwonej w Mikolinie (woj. opolskie) w reakcji m.in. na demontaż tablic pamięci w Katyniu i inne podobne gesty w Rosji i na Białorusi. Wtórąje tej inicjatywie IPN.
- Ambasador USA Rose na konferencji w Warszawie mocno potępił fałszowanie historii i obarczanie Polski odpowiedzialnością za zbrodnie nazistów, co nazwał "głębką niesprawiedliwością historyczną".
- Sąd odmówił aresztu i uwolnił Ukraińca zatrzymanego ws. dywersji na kolei, choć ten posiadał 46 paszportów i innych dokumentów wydanych przez Rosję.
- Wrocław, porwany 34-l. mężczyzna w bagażniku zginął, gdy auto ścigane przez policję uderzyło w tramwaj. Pościg ruszył po nocnym zgłoszeniu o możliwym pobiciu i porwaniu. 3 inne osoby w aucie zostały ranne.
- Wicepremier, szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz ocenił podczas Forum Samorządowego w Zakopanem, że obecnie nie ma potrzeby odmrażania obowiązkowej służby wojskowej, wskazując na wysokie zainteresowanie dobrowolną służbą.

Australia

- Po trzech latach rywalizacji z Turcją, Australia wycofała swoje starania o zgodę na zorganizowanie konferencji klimatycznej ONZ w przyszłym roku. Mówiąc z Belém, gdzie odbywa się obecny COP30, minister ds. zmian klimatu Chris Bowen potwierdził, że COP31 w przyszłym roku nie odbędzie się w Adelajdzie.
- Młodzi nastolatki w Australii dostali informację, że ich konta na Instagramie, Facebooku oraz Threads zostaną zamknięte z powodu zmian w prawie. Kraj wprowadził bowiem zakaz używania mediów społecznościowych dla osób poniżej 16. roku życia.
- Australijską senator Pauline Hanson zawieszono na 7 dni. Weszła do parlamentu w „burce” w proteście przeciw odrzuceniu projektu zakazu zasłaniania twarzy. Ponadto udzielono jej nagany, ponieważ odmówiła przeprosin za to, co parlamentarzyści określili jako lekceważący wybryk.
- 23-letnia Ari Gisell została skazana na 20 lat więzienia za udział w zabójstwie trzech turystów w Meksyku w zeszłym roku. Prokurator Raúl Gerardo Cobo Montejano stwierdził, że była inicjatorką ataku.
- Dwoje turystów zostało zaatakowanych przez rekina w Australii. Do tragedii doszło w czwartek u wybrzeży popularnej wśród turystów plaży w zatoce Crowdy Bay na wschodzie Australii. Nie żyje

kobieta, a mężczyzna z poważnymi obrażeniami został przetransportowany do szpitala. To już piąty śmiertelny atak rekina w tym kraju w 2025 roku.

- Australia może stać się pierwszym krajem, który wprowadzi płace minimalne dla dostawców jedzenia. Uber Eats i DoorDash zawarli umowę z krajowym związkiem transportowym. Jeśli zostanie zatwierdzona, stawki mogą wzrosnąć nawet o 25 proc.
- Hakerzy powiązani z rządem i armią Chin atakują infrastrukturę krytyczną Australii, a kraj doświadcza „bezprecedensowego poziomu szpiegostwa” ze strony Pekinu - powiedział szef australijskiego wywiadu Mike Burgess, cytowany przez BBC.
- Nie żyje Paige Greco. Złota medalistka paraolimpijska z Tokio 2020 zmarła nagle w swoim domu w wieku 28 lat. "Była wszystkim dla naszej rodziny" — napisała w oświadczeniu jej matka Natalie.
- Dwoje australijskich 15-latków twierdzi, że zakaz korzystania z mediów społecznościowych jest niezgodny z konstytucją, ponieważ ogranicza "domniemane prawo nastolatków do wolności komunikacji politycznej". Zwrócili się, wraz z grupą aktywistów, do Sądu Najwyższego z wnioskiem o zablokowanie ustawy. Po tym, jak poinformowano o wszczęciu postępowania sądowego w związku ze złożonym pozwem, Anika Wells, szefowa resortu komunikacji powiedziała w środę parlamencie, że "centrolewicowy rząd, z premierem Anthonyem Albanese na czele, nie da się zastraszyć groźbami ani pozwami". - Pomimo faktu, że otrzymujemy groźby i pozwy sądowe od osób kierujących się ukrytymi motywami, rząd Albanese z Partii Pracy niezmiennie stoi po stronie rodziców, a nie platform - mówiła.
- Nie damy się zastraszyć wielkim firmom technologicznym – podkreślała.

Opracował:

Bogusław P.